

7257

Napredna kulturna društva

Izdala in založila
Zveza kulturnih društev v Ljubljani
1921.

A.

Navodila za ustanavljanje naprednih kulturnih društev na deželi.

Zveza kulturnih društev si je stavila nalogo, združiti vsa napredna kulturna društva v mogočno organizacijo, da bodo z vsestransko medsebojno podporo tem lažje delovala v pro-speh ljudske izobrazbe. Društva, ki že iz pred-vojne dobe ne delujejo več in ki bi se izkazala kot nepotrebna, naj bi se razpustila, druga bomo morali poživiti k intenzivnemu duševnemu delu — na mnogih krajih pa bo treba misliti na ustanovitev novih prosvetnih društev.

V vsakem večjem in važnejšem kraju bi moralo obstojati vsaj eno prosvetno društvo, ki bi združevalo vse napredno kulturno živ-ljenje dotičnega kraja in okolice. Koliko ljudi, ki so gotovo naprednega mišljenja, ki iz enega ali drugega vzroka ne marajo pristopiti k na-prednim političnim organizacijam, bo z veseljem pristopilo k takemu prosvetnemu društvu in mu posvetilo radevoljno vse svoje moči!

Ker prihajajo na ZKD od različnih strani vprašanja in prošnje za pojasnilo, kako postopati pri snovanju in ustanavljanju naprednih kulturnih društev na deželi, podajem v naslednjem nekaj tozadevnih navodil:

Prvo delo je, da par inteligentnejših ljudi (če mogoče priznanih kulturnih delavcev) dotičnega kraja vzbudi v ožjem krogu zanimanje za ustanovitev naprednega prosvetnega društva. Eden prevzame duševno vodstvo vsega pripravljalnega dela in povabi na prvi in zaupni sestanek le zanesljivejše ljudi. Za prvi sestanek, ki naj se vrši tiho in brez vsakega bleska, zadostuje 5 do 10 oseb; sklicatelj naj v kratkih potezah pojasni namen sestanka, potrebo, da se ustanovi v dotičnem kraju napredno prosvetno društvo in velik pomen takih društev za vse napredno kulturno življenje. Na tem sestanku se izvoli pripravljalni odbor (predsednik, tajnik, blagajnik), ki vodi vse pripravljalno delo do ustanovnega občnega zbora.

Naloge pripravljalnega odbora: Pripravljalni odbor ima v prvi vrsti poskrbeti za to, da bo društvo, ki se ima osnovati, imelo primeren lokal za svoje poslovanje in kulturne prireditve. Začne z nabiranjem članov in pro-

stovoljnih prispevkov, da ima vsaj za prvo potrebo nekaj denarja na razpolago. Pripravljalni odbor sestavi društvena pravila (glej D.), naznani politični deželni oblasti (okrajnemu glavarstvu) nameravajo ustanovitev društva in priloži pravila v petero izvodih. V teh pravilih mora biti določba, kdo sprejema člane pred ustanovitvijo društva.

Kako je naznaniti nameravano ustanovitev društva?: Naznanilo nameravane ustanovitve je spisati na prvi in eventualno sledečih straneh čez celo stran; rubrika ali nadpis, ki je bil preje predpisan, sedaj odpade. Obrazec za tako naznanilo bi bil:

Kraljeva deželna vlada!

(Okrajno glavarstvo v!)

Podpisani pripravljalni odbor naznanja, da namerava ustanoviti društvo z imenom: Prosvetno društvo, prilaga petero zakonito zahtevanih pravil in prosi, da se to naznanilo blagovoli vzeti v vednost.

V, dne 19....

Za pripravljalni odbor:

Predsednik :

Tajnik :

.....
(Ime in natančen naslov.)

.....
(Ime in natančen naslov.)

Pomni 1. To naznanilo je priložiti v enem izvodu, ki ga je treba kolkovati z 2 dinarjema. Priložena pravila se kolkujejo kot posamezne priloge (torej 5 prilog) po 50 par; za rešitev je priložiti kolek 3 dinarjev.

(Ker se pristojbine za kolkovanje neprestano menjajo, bo najbolje, da se pripravljalni odbor v slučaju negotovosti obrne na ZKD ali na politično oblast, kjer se vložijo pravila.)

2. Izvode pravil spiši na bel papir navadne pisarniške oblike. Piši čez celo stran; pravila ne smejo biti nikjer popravljenaa. Pod vsak izvod zapiši datum (kraj, dan, mesec in leto). Vsak izvod naj lastnoročno podpišeta predsednik in tajnik pripravljalnega odbora. Pravila spišeš lahko tudi s strojem; vsak izvod opremi na kakem prostem mestu s črko A.

3. Ako pripravljalni odbor želi, da se mu v smislu § 9. zakona o društvenem pravu potrdi zakoniti obstoj društva, mora vložiti, potem ko je društvo že ustanovljeno, posebno prošnjo in 1 izvod pravil. V tem slučaju je treba kolkovati prošnjo z 2 dinarjema in izvod društvenih pravil, na katerega pride dotično potrdilo, s kolkom 3 dinarjev. Tako pismeno potrdilo je za društvo velike važnosti in dokazuje

pravni obstoj društva za javno in državljansko občevanje. Taka potrdila so zlasti potrebna v slučaju, kadar priredi društvo shod izven okraja svojega sedeža, t. j. izven okrožja tiste oblasti, ki ima nadzorstvo nad društvom. V tem slučaju se mora namreč naznanilu o prireditvi priložiti tudi izpričevalo o zakonitem obstoju dotičnega društva. (Ako društvo že obstoja, pa še nima takega potrdila, lahko vloži posebno prošnjo na politično oblast za potrdilo zakonitega obstoja društva.)

4. Predlagatelj sme tudi zahtevati, da še mu v smislu odstavka 2. § 5. zakona o društvnem pravu dá takoj potrdilo o vloženem naznanilu. V to svrho naj se predlagatelj obrne na voditelja vložnega zapisnika in ga prosi, naj mu napiše zahtevano potrdilo. Tudi to potrdilo je lahko važno za društvo. Ako namreč oblast tekom 4 tednov od dneva vložitve ni izdala prepovedi proti ustanovitvi društva, društvo sme pričeti s svojim delovanjem in po preteku tega roka tudi pravno obstoja. Prepoved ustanovitve društva je neveljavna, ako bi se tozadevna oblastvena odredba predlagatelju dostavila šele po preteku 4 tednov.

Ko so pripravljalna dela dozorela in ko je oblast pravila potrdila, naj skliče priprav-

ljalni odbor ustanovni občni zbor. Tudi ta naj se vrši v skromni obliki z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo pripravljalnega odbora: a) nagovor predsednika, b) poročilo tajnika, c) poročilo blagajnika.

2. Čitanje pravil.

3. Volitve odbora namestnikov in preglednikov (kot določajo pravila).

4. Slučajnosti.

Predsednik ali tajnik pripravljalnega odbora poda pregledno sliko o dotedanjem delu, blagajnik naj poroča o zbranih prispevkih. Število novovoljenega odbora, namestnikov in preglednikov je navadno določeno v pravilih. Število odbornikov pri nepolitičnih društvih po § 29. zakona o društvenem pravu sicer ni omejeno, vendar bi bilo svetovati, da se ravna število odbornikov po številu priglašanih članov. Vsekakor pa naj bo odbor sestavljen tako, da je sklepčen pri sejah. Vsaj dobra polovica odbornikov naj bo v taki bližini, da se bodo odborovih sej lahko udeleževali. V odbor se lahko izvolijo tudi ženske.

Vodstvo in upravljanje naprednih kulturnih društev. Kar se tiče vodstva in uprav-

ljanja kulturnih društev, opozarjam na dr. P. Pestotnikovo knjigo: „Kako voditi in upravljati sokolska društva“, ki si jo bo pač vsako društvo moralo omisliti in ki stane po pošti 23 K 60 v (v Tiskovni zadrugi 22 K — v). V tej knjigi najdeš vse, kar potrebuješ za vodstvo naprednega društva; natančno in lahko umljivo so nanizane v njej tudi dolžnosti posameznih odbornikov, seveda kar velja tu za sokolska društva, velja v glavnem za vsa društva sploh. Razven tega pa so glavne dolžnosti posameznih funkcionarjev v splošnem označene v društvenih pravilih, natančneje pa v poslovniku, ki naj ga sestavi vsako društvo v okvirju pravil.

47257

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

B.

Kratka navodila za občevanje s političnimi oblastmi.

1. Naznanitev članov predstojništva:

Društveno predstojništvo je dolžno tekom 3 dni po ustanovitvi naznaniti politični oblasti (okrajnemu glavarstvu) člane društvenega odbora, njihove funkcije in stanovanje. Pri društvih, ki imajo podružnice, mora vsaka podružnica posebej poslati tako naznanilo okrajnemu glavarstvu. Naznanilo članov društvenega predstojništva se vloži v enem izvodu in je kolka prosto.

2. Predlaganje društvenih izkazov:

Ako društvo razdeljuje med svoje društvenike tiskana računska ali 'opravilna poročila ali podobne društvene izkaze, katerih namen je, poučiti člane o društvenem delovanju, jih mora predložiti v 3 izvodih političnemu okrajnemu glavarstvu. Ako društvo tega ne stori, ga sme politična oblast k temu prisiliti in ga lahko kaznuje zaradi nereda z denarnimi kaznimi. Vlogo je napraviti v enem izvodu in je kolka prosta.

V svrhu statistike je treba začetkom vsakega leta predložiti izkaz članov: obrazec za to naznanitev se dobi pri politični oblasti. Vloga je kolka prosta.

3. Naznanilo društvenega shoda: Društveno predstojništvo je dolžno naznaniti društveni shod vsaj 24 ur popreje politični oblasti in dostaviti, kje in kedaj se zbor vrši; če ima zbor biti javen, se naznani tudi to. Za društven shod ni treba oblastvenega potrdila, zadostuje, da je pravočasno naznanjen. Naznaniti se mora shod brez ozira na njegov namen, naznaniti se morajo torej tudi shodi, na katerih se vrše predavanja, zabave itd. Naznanilo se vloži v enem izvodu in je kolka prosto. — Podpisovati mora taka naznanila tisti, ki glasom pravil zastopa društvo na zunaj. Društvo lahko naznani shod tudi z lepaki, ne da bi bilo treba za to vlagati posebno prošnjo, ker je bil tozadevni § 23. tiskovnega zakona v „Uradnem listu“ št. 14/136 z dne 28. novembra 1918 razveljavljen.

4. Naznanilo izpremembe pravil: Ako pravila glede izpremembe pravil ne določajo nič posebnega, se smejo pravila izpremeniti na navadnem društvenem shodu z zanj po pravilih določeno večino. Izpremenjena pravila je pred-

ložiti oblastvu v petero izvodih in tudi v tem slučaju velja za morebitno prepoved štiritedenski rok. Naznanilo je predložiti v enem izvodu. Glede oblike in kolkovanja velja isto kot pri naznanilu nameravane ustanovitve društva; vendar je treba pomniti, da so po tarifni postavki 75 r, naznanila o izpremambi pravil s prilogami vred kolka prosta pri takih nepolitičnih društvih, ki stremijo za znanstvenimi, ljudomilimi in dobrodelnimi smotri, ne da bi pri tem nameravali napraviti kak dobiček. Isto velja za vsa taka že obstoječa kulturna društva, ko naznanijo oblastvu ustanovitve kake podružnice: Recimo da ustanovi družba sv. Cirila in Metoda ali kako drugo priznано kulturno društvo svojo podružnico, je prijava s prilogami vred kolka prosta. Priporočati je, da društveno načelstvo izroči oblastvu obenem po paragrafih urejeno primerjajočo sestavo starih in novih pravil, ker se na ta način oblastvo laže pouči o izpremembah in stvar hitreje reši. Take sestave seveda ni treba kolkovati, morajo pa se vseeno priložiti s 50 parami kolkovani izvodi pravil.

5. Javne predstave in veselice: Ako hoče društvo prirediti veselico, ples, zabavni

večer z deklamacijami, nagovori, akademijo, gledališko predstavo, — mora prositi za dovoljenje. Vse veselične prireditve dovoljuje politična oblast. Po dobljenem dovoljenju je treba še preskrbeti od občinskega urada dovolilnico. Prošnje za taka dovoljenja se morajo kolkovati in sicer različno z ozirom na to, ali je pristop k predstavi dovoljen z vstopnino ali brez nje. Za prireditve brez vstopnine, ki so namenjene samo za društvene člane in za prijave za izlete, je treba kolkovati prijavo z 2 dinarjema, dovolilnica pa je kolka prosta. Pri prireditvah brez vstopnine, kamor imajo postop tudi nečlani, dalje pri prireditvah, ki trajajo čez policijsko uro in prireditvah s plesom, enako pri prireditvah z vstopnino sploh, se vloga kolkuje s 3 dinarji in dovolilnica tudi s tremi. Razven tega je plačati pri vseh prireditvah veseličnega značaja takso 20% pri davkarji. (Pri prireditvah izrazito kulturnega značaja brez veselice pa samo 10%; seveda se mora v tem slučaju vložiti posebna prošnja, oziroma doprinesti dokazilo, da je prireditev res takega značaja; za prireditve v Ljubljani se mora poleg tega plačati še 10% veseličnega davka na magistratu).

6. Srečolov pri društvenih prireditvah. Prošnje za srečolov se morajo najmanj 8 dni pred prireditvijo predložiti in morajo vsebovati: natančni naslov prireditelja, število za prodajo pripravljenih srečk, ceno istih, število in vrednost dobitkov. Srečolovi, tombole in tem podobne igre so v slučajih, kjer se ne namerava prodati za čez tisoč kron srečk ali tablic, po § 8. zak. z dne 31. marca 1890., drž. zak. št. 53, igralne takse proste. Takse proste so pa take igre tudi v slučaju, da se proda za čez tisoč kron srečk ali tablic, ako je dohodek namenjen izključno za dobrodelne namene. V tem slednjem slučaju je treba za to oprostitev posebej prositi in mora oblast prostost pristojbine izrečno tudi priznati. Prošnje za srečolove in tombole, ki se vršijo v zvezi z drugimi prireditvami in ako se ne namerava prodati za čez tisoč kron srečk, se lahko napravijo v skupni prošnji za nameravano prireditev ter se kolkuje ta vloga s kolkom 3 dinarjev, za rešitev je priložiti kolek 3 dinarjev. Ako bi se pa nameravalo prodati za čez tisoč kron srečk, potem se mora napraviti za srečolov itd. posebna prošnja, ki se mora kolkovati s 3 dinarji, za rešitev pa je priložiti tudi 3 dinarje.

C.

Manjše ljudske knjižnice.

1. **Ustanavljanje:** Javno ljudsko knjižnico lahko ustanovi vsako društvo ali občina. Posebnih pravil za ustanovitev ljudske knjižnice ni potreba. Vsako društvo bi moralo imeti svojo knjižnico, pa tudi ljudi, ki knjige čitajo. Društvo, ki nima svoje knjižnice ali jo pa ima, pa knjig nihče ne čita, ne more doseči popolnoma svojega namena. Zatorej naj društva posvečajo posebno pozornost svojim knjižnicam in naj jih kar najboljše uredijo. Skrbijo naj za redno poslovanje in za to, da se knjižnica dobro ohrani in redno pomnožuje. Društveniki naj bi posebno pazili na to, da se stare knjige, s katerimi ne vedo kaj početi, ne bodo valjale doma pod streho ali po različnih kotih; darujejo naj jih društveni knjižnici, da se tako otmo pogina.

2. **Ureditev:** Knjige naj se shranjujejo v nalašč za to pripravljeni omari in sicer tako, da je na eni polici le ena vrsta knjig, kar je neobhodno potrebno zaradi večje preglednosti.

Knjige pri manjših ljudskih knjižnicah naj bodo urejene po tekočih številkah, kar olajša knjižničarjevo poslovanje. Pri večjih knjižnicah pa bi bilo priporočati, da se uredijo knjige po abecedi pisateljev, ali pa po strokah na pr. 1. zabavne, 2. znanstvene, 3. razne itd.

Knjige naj se vežejo v trpežno platno (ali vsaj v polplatno); nevezanih knjig pa absolutno ne kaže izposojevati, ker se na ta način prehitro obrabijo in pokvarijo. Vsem občinam, bralnim in drugim društvom svetujemo, da se obrnejo pri ustanavljanju in ureditvi knjižnice na kako že dalj časa poslujočo knjižnico, ali pa na Zvezo kulturnih društev, ker si na ta način lahko prihranijo veliko nepotrebnega dela in stroškov.

3. Poslovanje: Poslovanje bodi enostavno in vsakomur lahkoumljivo, kakor ga je svojčas uvedla Prosveta pri svojih knjižnicah in ki se je dobro obneslo, kjer je knjižničar vestno izpolnjeval svoje dolžnosti. Knjižničar mora imeti pri izposojevanju vzoren red, katerega naj se drži sam in ki ga naj zahteva od tistih, katerim knjige izposojuje. Sestavi naj tak red za izposojevanje in naj ga nabije na stenah društvene sobe v par izvodih. V tem redu bodi natančno

določeno, kedaj izposojuje knjige (dan in ura), koliko časa sme biti knjiga izposojena in koliko knjig sme največ naenkrat izposoditi poedini društvenik. Odločno naj se zahteva, da društvenik izposojenih knjig ne izposojuje naprej in določi naj se kazen za tiste, ki vrnejo knjige prepozno, jih pomažejo, raztrgajo ali sploh poškodujejo. Ako je kdo knjigo izgubil, jo mora plačati. Izposojuje naj knjige edino le knjižničar sam. Istotako naj se izposojene knjige vračajo le njemu. Nikakor se ne sme trpeti, da bi se knjige puščale kar na mizi v čitalnici, ne da bi se ob vrnitvi izbrisale iz seznama izposojenih knjig.

Tiskovine, ki se rabijo pri izposojevanju knjig, bi bile:

1. seznam knjig,
2. seznam lastnikov izkaznic,
3. izkaznice,
4. seznam izposojenih knjig.

V seznam knjig naj bodo vpisane knjige po vrsti po številkah, kakor so urejene v knjižnici. Zapisati je treba natančno naslov pisatelja in knjige. Tak seznam knjig naj se nabije na steno društvene sobe, ki naj služi v uporabo udom pri izposojevanju. •

Seznam lastnikov izkaznic naj obsega imena, stan in bivališče onih oseb, ki si izposojajo knjige iz dotične knjižnice.

Kdor si hoče izposojevati knjige iz ljudske knjižnice, dobi najpreje proti gotovemu znesku izkaznico, na kateri bodi na naslovni strani napisana tekoča številka, ime, priimek čitatelja in kraj, kjer se nahaja knjižnica. Knjige se izposojujejo le proti tem izkaznicam.

Ko se knjiga izposodi, napiše knjižničar v seznam izposojenih knjig številko knjige, kedaj izposodil, komu izposodil in znesek, ki ga je prejel. Ko se knjiga vrne, zapiše še datum vrnitve in potrdi s svojim podpisom, da se je knjiga res vrnila. Nato vtakne knjigo zopet v zanjo določeno mesto.

D.

Vzorna pravila

za napredna društva na deželi.

I.

Ime in sedež.

§ 1. Društvo ni politično in se imenuje:
 Prosветno društvo.
 Svoj sedež ima v

II.

Namen društva.

§ 2. Namen društva je, jačiti člane z izobrazbo duševno in gospodarsko, krepiti med njimi narodno zavest in ljubezen do edinstvene države, gojiti strpnost do sodržavljanov drugih veroizpovedi in nuditi pošteno zabavo.

III.

Sredstva.

§ 3. Društvo dosega svoj namen s tem: 1. da ima svoje prostore, lastno knjižnico in čitalnico; 2. da izdaja okrožnice in razširja časopisje in druge publikacije; 3. da

prireja shode, razgovore, poučna predavanja, skupne izlete in analfabetske ter druge poučne tečaje; 4. da skrbi za prireditve s petjem, godbo, igrami, gledališkimi predstavami, veseliciami in zabavami sploh.

§ 4. Društvena gmotna sredstva so:

1. ustanovnine, 2. članarina, 3. prostovoljni prispevki, 4. prebitki društvenih prireditev, 5. volila.

Članarina znaša letnih, kakor določi občni zbor in se plačuje za leto naprej. Ako član do konca leta ni vplačal članarine, je s tem izstopil iz društva.

§ 5. Društvena zastava: Društvo si sme nabaviti društveno zastavo, s katero se lahko udeležuje raznih slavnosti in izletov, pa tudi pogrebov svojih članov.

IV.

Članstvo.

§ 6. Člani so: 1. ustanovni, 2. častni, 3. redni in 4. podporni.

§ 7. Ustanovni član postane vsakdo, katerega sprejme društveni odbor in ki plača enkrat za vselej..... Ustanovni člani imajo na občnem zboru iste pravice kot redni člani, ter so prosti vstopnine pri društvenih prireditvah.

§ 8. Častne člane imenuje občni zbor za posebne zasluge, ki so si jih pridobili za društvo. Častni člani imajo iste pravice kot ustanovni.

§ 9. Redne člane sprejema in jih sme, ako bi delali društvu nečast ali nasprotovali društvenemu namenu, izključiti društveno vodstvo z večino glasov brez priziva. Redni član more postati vsak državljan obojega spola, ki je dovršil 15. leto in ki ga je sprejel odbor. Ako član hoče izstopiti, mora to naznaniti odboru in plačati zaostalo članarino.

§ 10. Podporni član je tisti, ki plačuje najmanj na leto, kakor je določil občni zbor.

V.

Pravice in dolžnosti rednih članov.

§ 11. Redni člani imajo pravico biti deležni vseh koristi društvenega delovanja: udeleževati se vseh društvenih prireditev in občnih zborov, govoriti na njih, staviti predloge, voliti in voljen biti.

§ 12. Dolžnosti rednih članov so: redno plačevati določene prispevke, izvrševati naredbe društvenega vodstva, braniti društveni ugled in po možnosti podpirati društvene namene.

VI.

Društvena uprava.

§ 13. Vse društvene zadeve upravlja občni zbor, odbor in nadzorstvo.

VII.

Občni zbor.

§ 14. Redni občni zbor skliče društveni odbor v prvi polovici vsakega leta. Izredni občni zbor pa se skliče, ako večina odbora spozna to za potrebno, ali če to zahteva tretjina članov. V slednjem slučaju se mora to zgoditi v posebni pisni vlogi na odbor; predmet posvetovanja in sklepanja se mora izrečno navesti. Kedaj in kje se vrši občni zbor, kakor tudi dnevni red se mora objaviti vsaj 8 dni poprej s. posebnim tozadevnim razglasom po najvažnejših naprednih časopisih; občni zbor je sklepčen, ako je navzočna vsaj tretjina članov in sklepa z absolutno večino; pri enakosti glasov odločuje predsedujoči. V slučaju, da občni zbor ni sklepčen ob določenem času, se mora vršiti pol ure pozneje z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število udeležencev. Volitve se vrše z listki ali z vzklikom. Z vzklikom se ne sme voliti, ako je 5 članov proti.

§ 15. Pravice občnega zbora so :

1. Dajati absolutorij upravnemu odboru, ako to predlagajo pregledniki.

2. Voliti predsednika, odbor in dva. preglednika računov za eno leto.

3. Določati: a) društveno delovanje za dotično leto; b) letne prispevke.

4. Sklepati: a) o samostojnih predlogih odbora in članov (ti predlogi se morajo naznaniti odboru najmanj 8 dni poprej); b) o izpremembi pravil, toda le z dvetretjinsko večino; c) o proračunu in računskih zaključkih; d) o razpustu društva.

5. Imenovati častne člane.

Za slučaj, da občni zbor ne odobri poslovanja in letnega računa, ki ga je predložil obstoječi odbor, se mora izvoliti nov odbor, ki vse poslovanje natančno pregleda in poroča na prihodnjem občnem zboru. O občnem zboru se sestavi zapisnik in sicer se spišejo vsi sklepi v posebno knjigo; ta zapisnik podpišejo predsednik, tajnik in še dva druga navzoča člana.

§ 16. Dnevni red občnega zbora naj obsega:

1. Tajnikovo poročilo o delovanju društva v minolem upravnem letu.

2. Blagajnikovo poročilo o društvenem gmotnem stanju.

3. Poročilo pregledovalcev.

4. Slučajnosti.

VIII.

Odbor.

§ 17. Odbor obstoji iz predsednika in 6 odbornikov. Odbor voli izmed sebe: podpredsednika, tajnika in njegovega namestnika, blagajnika in njegovega namestnika in knjižničarja.

§ 18. Ako kateri izmed odbornikov tekom leta odstopi in ne zadostuje za izpolnitev število namestnikov, si sme odbor za čas do prihodnjega občnega zbora izbrati namestnika izmed društvenikov.

§ 19. **Delovanje odbora:** Odbor opravlja vse društvene posle, ki ne spadajo v področje občnega zbora; sprejema in odbija člane z dvetretjinsko večino, ne da bi navajal razloge (vendar je zadnjim pritožba na občnem zboru dovoljena); odbor izključuje člane, oskrbuje društveno premoženje, podaja letne račune, skrbi za društvene prireditve in izpolnjevanje društvenih pravil.

§ 20. Odbor je sklepčen, ako je navzočnih vsaj polovica odbornikov. Odbornika, ki se ni udeležil treh sej zaporedoma, ne da bi se opravičil, je smatrati kot da je izstopil iz odbora. Da so odborovi sklepi veljavni, je treba nadpolovične večine navzočnih odbornikov; pri enakem številu glasov odločuje predsednik. O vsaki odborovi seji se napravi zapisnik; podpisati ga morata predsednik in tajnik.

§ 21. Predsednik ali podpredsednik vodi in zastopa društvo na zunaj, podpisuje poleg tajnika vse društvene spise in listine ter predseduje občnemu zboru in odborovim sejam. Blagajniška poročila podpisuje predsednik, oziroma podpredsednik in blagajnik.

§ 22. Delokrog posameznih odbornikov kaže poslovnik, ki se mora sestaviti na podlagi in v mejah društvenih pravil. Vsa opravila odbornikov so brezplačna.

§ 23. Preglednika imata dolžnost, pregledati vse društveno delovanje, posebno računsko poročilo in poročati o njih na občnem zboru. Preglednika imata pravico sklicati odbor k seji, v slučaju večjih neredov pa občni zbor.

§ 24. Odborove seje sklicuje ali predsednik sam, ali pa če to zahtevajo trije odborniki.

IX.

Razsodišče.

§ 25. Če bi se pojavili iz društvenega razmerja med člani društva ali pa med člani odbora ali pa med člani in odborom prepiri, jih razsoja posebno razsodišče 5 članov; vsaka stranka imenuje po dva zastopnika izmed društvenikov, zastopniki pa si izberejo petega kot predsednika. Če se ne morejo zediniti, odločuje žreb. Razsodniki razsojajo z večino glasov; ob enakem številu glasov odločuje predsednik. Zoper ukrepe razsodišča ni priziva.

X.

Razpust društva.

§ 26. Društvo se razpusti, kadar to odredi vlada ali kadar to sklene nalašč s tem dnevnim redom sklicani občni zbor ob navzočnosti treh četrtin vseh članov z dvetretjinsko večino.

§ 27. Ako društvo iz kateregakoli vzroka preneha, sklepa o vsem društvenem imetju zadnji občni zbor. Da se izvršijo ti sklepi, za to mora skrbeti tisti, ki je bil od zadnjega občnega zbora v to določen. Ako bi se pa to ne zgodilo, mora za to skrbeti zadnji predsednik.

XI.

Ustanovitev društva.

§ 28. Da se društvo ustanovi, je naloga pripravljalnega odbora, ki poskrbi, da potrdi pristojna oblast pravila in ki sprejema do ustanovnega občnega zbora člane ter skliče ustanovni občni zbor.
